

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Vyhodnocení programu Vysílání expertů do rozvojových zemí

Prezentace závěrečné zprávy

Realizátor evaluace: 4G eval s.r.o.

Dne: 25. 9. 2019

Osnova prezentace

- Hodnocený program
 - Původní logický rámec
 - Rekonstruovaná logika

 - Evaluace
 - Metodologie
 - Zjištění a závěry
 - Doporučení
 - Shrnutí

 - Diskuze
-

Vysílání expertů do rozvojových zemí

Původní logika

Cíl: sdílení českých transformačních zkušeností a znalostí s partnerskými zeměmi formou expertní pomoci.

Nepřímý cíl: zvyšování konkurenceschopnosti českých expertů v oblasti rozvojové spolupráce a možností jejich zapojení do projektů financovaných jinými zdroji (významní donoři, EK, EBRD, Světová banka aj.).

Vysílání expertů do rozvojových zemí

Rekonstruovaná logika

Cíl programu

V prioritních zemích dvoustranné rozvojové spolupráce dbát na vytváření vzájemně odpovědných a transparentních partnerství na úrovni veřejného, neziskového a soukromého sektoru.

Výsledek 1:
Podpora udržitelných institucí, vymahatelného legislativního rámce a dobré veřejné správy v partnerských zemích

Výstup 1.1:
Předány české transformačních zkušenosti

Výsledek 2:
Využití transformační zkušenosti ČR v bilaterální a multilaterální ZRS.

Výstupy 2.1:
**Zrealizované projekty
Zapojení čeští experti**

Výsledek 3:
Vytváření partnerství veřejného, soukromého a neziskového sektoru s přesahem do multilaterální ZRS ČR

Výstup 3.1:
ZRS ČR získala nové znalosti a možnosti spolupráce

Vysílání expertů v letech 2016 - 2018

- 59 žádostí, 27 realizovaných vyslání, 24 dokončených
- 84 českých a 8 zahraničních expertů
- Celkové výdaje 11,9 mil. Kč
- Výdaje na projekt průměrně 446 tis. Kč (125 tis. – 1,4 mil. Kč)

Evaluace

- **Účel:** podklady pro zvýšení kvality, efektivity a efektivnosti programu; pro budoucí zaměření a způsob realizace ZRS ČR
- **Kontext:** přesun programu do gesce ORS / MZV ČR
- **Evaluační tým** 4G eval s.r.o.:
 - Hlavní evaluátorka: Inka Bartošová
 - Experti: Vitalie Iovita, Marie Körner, Jan Lehejček, Jan Náplava, Oto Potluka

Metodologie: quasi-experimentální

- **Metody sběru dat**

- Rešerše - komplexní databáze projektů a expertů
- Polostrukturované rozhovory s klíčovými osobami
- Šest dotazníkových šetření (návratnost 67 – 100%)
 - čeští experti (s jedním/se dvěma projekty)
 - zahraniční partneři (úspěšní/neúspěšní)
 - ZÚ (s realizovaným/s nerealizovaným projektem)
- Mise v Moldavsku (případové studie)
- Setkání s experty, „focal points“, MZV, MV a ČRA

- **Analýza dat** – statistická (QCA), textová

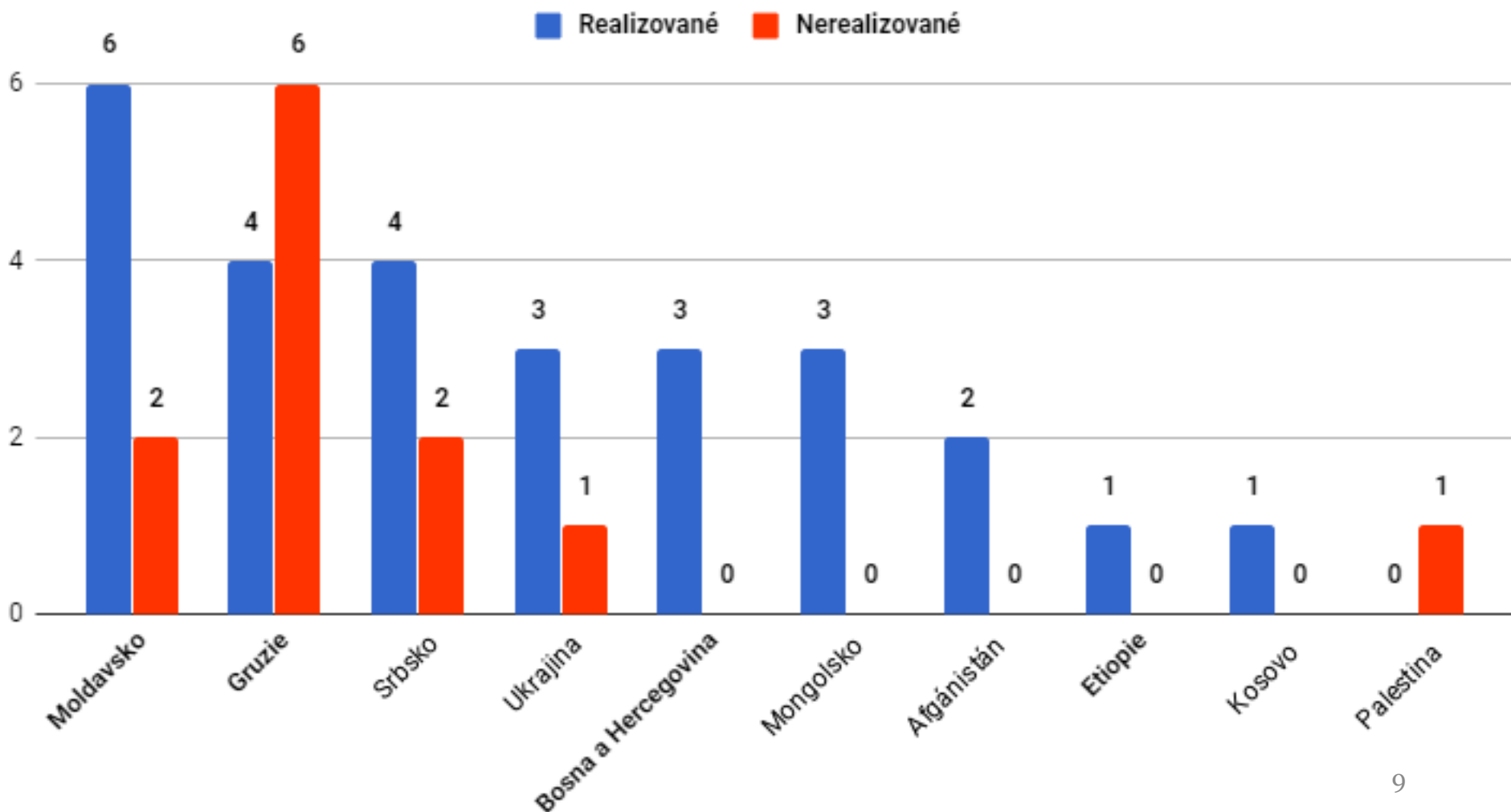
- **Překážky a řešení**

- Dostupnost, kvalita a důvěryhodnost sekundárních dat → triangulace
- Nedostupnost zástupců zainteresovaných stran → všestranná podpora

Evaluační zjištění a závěry

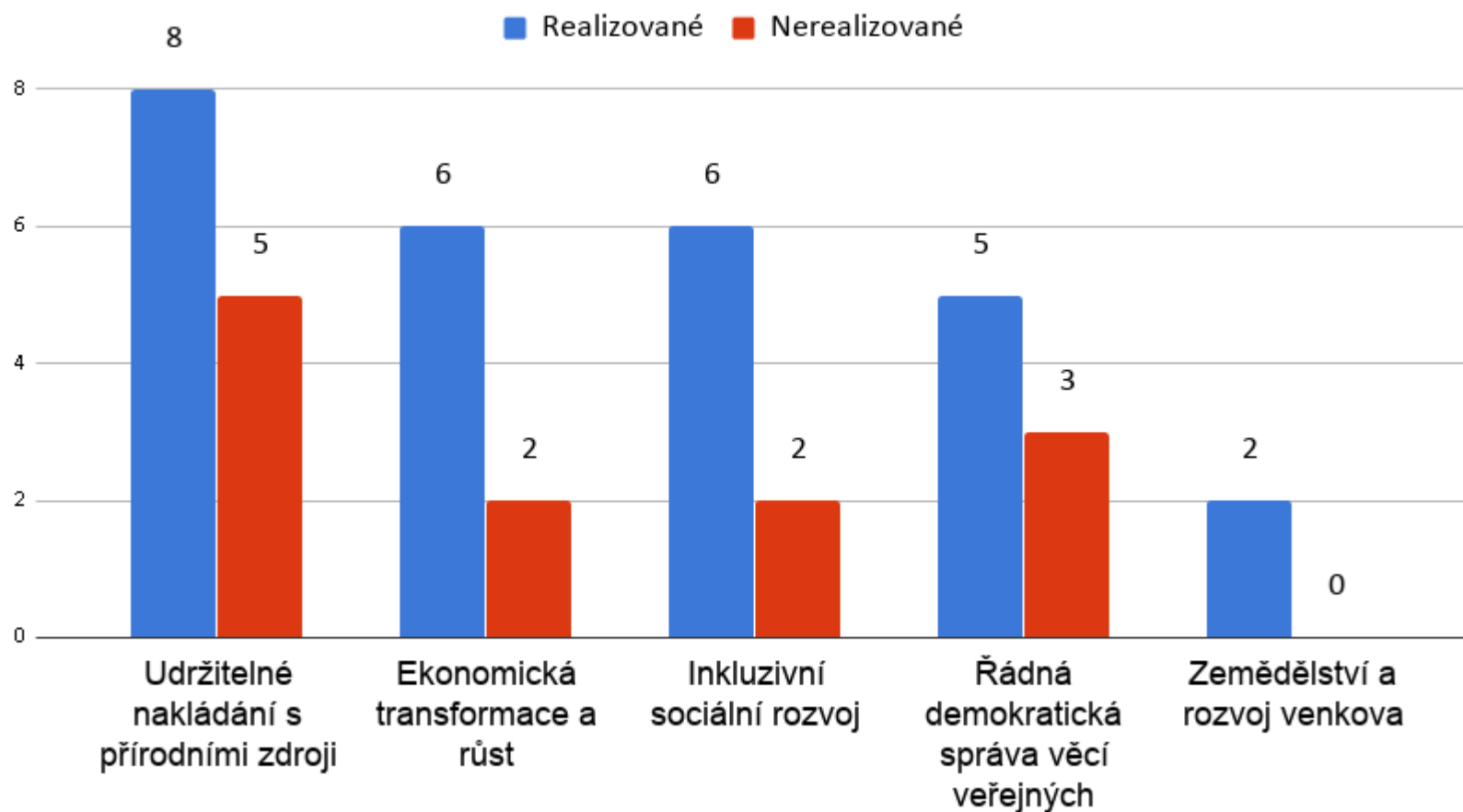
Program se v praxi zaměřil na **prioritní země ZRS ČR**

Počet realizovaných vs nerealizovaných projektů

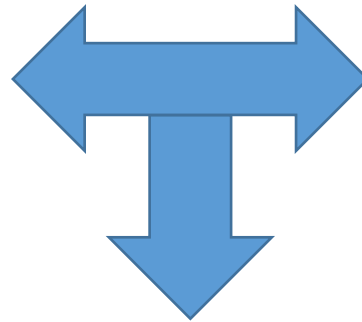
Rychle reagoval na různé potřeby partnerů v prioritních sektorech ZRS ČR

Počet realizovaných i nerealizovaných projektů dle prioritních sektorů ZRS ČR

Velký zájem partnerů i expertů, české veřejné instituce zapojeny omezeně

Zájem **partnerů**
o konkrétní expertízu
a dlouhodobou spolupráci

Zájem **expertů** sdílet
zkušenosti, ne
zapojovat se
do ZRS

U všech schválených žádostí ČRA došlo k vyslání

60 % českých expertů bylo vysláno z **českých veřejných institucí**, samotné instituce byly zapojeny omezeně

Program je koherentní s dalšími nástroji ČR, je třeba větší **koordinace**

TRANSITION

Transition Promotion Program

*Empowered lives.
Resilient nations.*

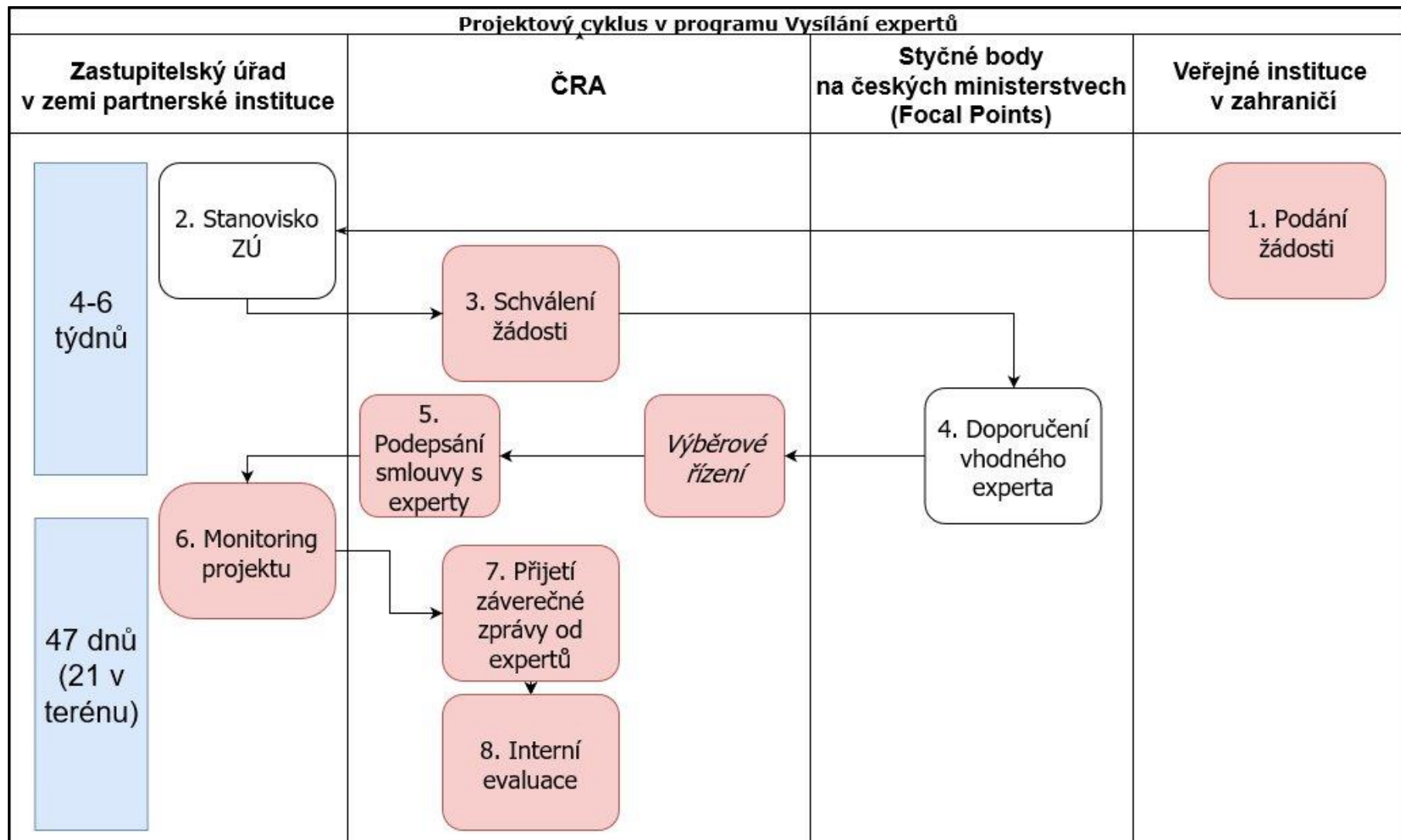

SOCIEU⁺X⁺

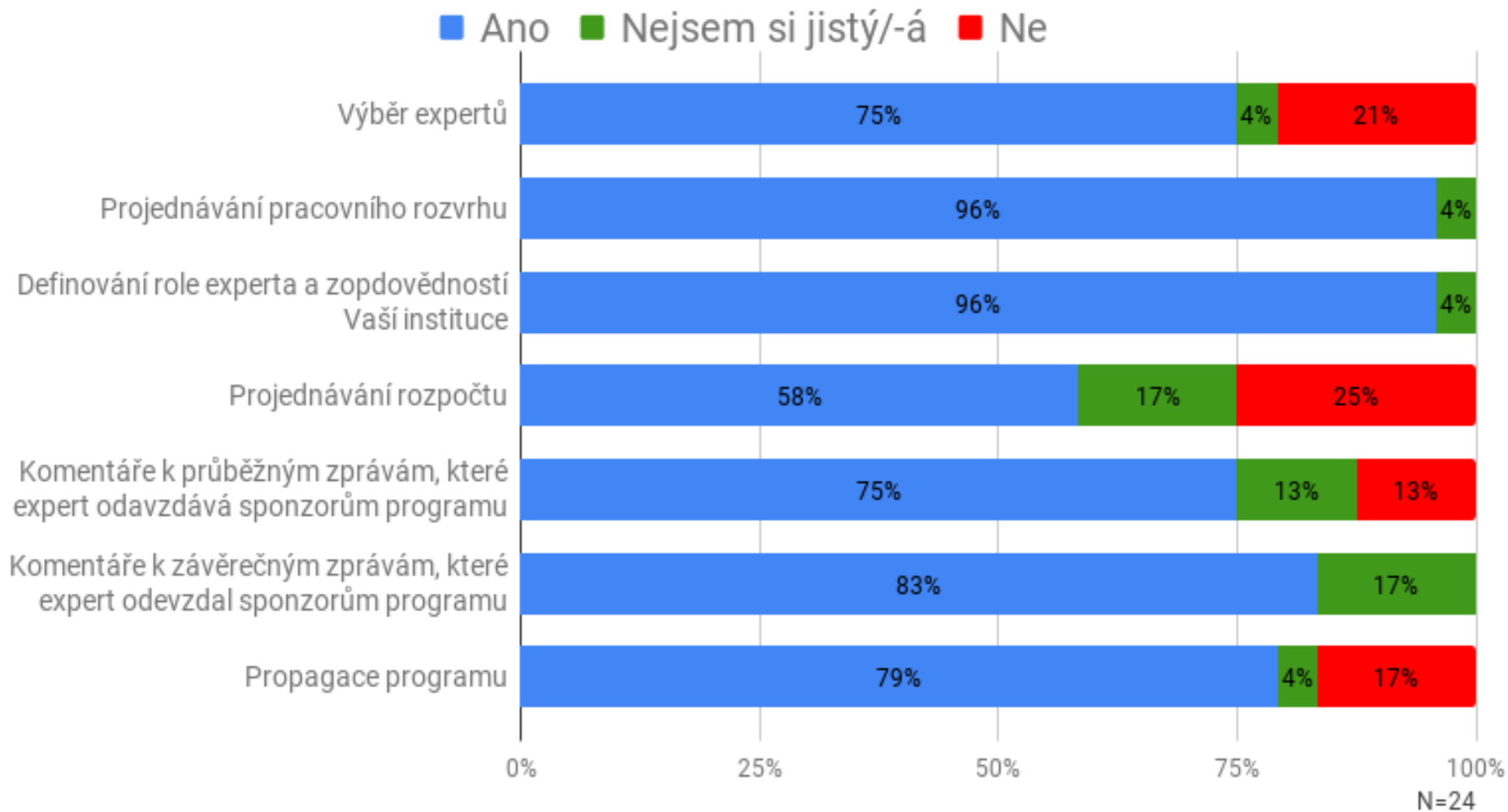
Závěr: vysoká relevance

Hodnocená oblast	Hodnocení	Argumenty
Relevance	Vysoká	Rychlá reakce na potřeby partnerů, odpovídá zaměření ZRS ČR
Efektivita (hospodárnost)		
Efektivnost (účelnost)		
Dopady		
Udržitelnost		
Vnější prezentace		
Průřezové principy		

Rychlé schválení, ale netransparentní, omezené nástroje, **krátká** vyslání

Zahraníční partneři chtějí být více zapojeni do všech fází

Nákladová účelnost (Value for Money) je vcelku **vysoká**

- 73 % výdajů na projekty s dalším využitím výstupů expertů
- 62 % výdajů na projekty s následnou spoluprací v rámci ZRS ČR
- 42 % výdajů na projekty s návazným angažmá českých aktérů mimo ZRS ČR (toto angažmá již vyslání většinou předcházelo)

Závěr: spíše vysoká efektivita

Hodnocená oblast	Hodnocení	Argumenty
Relevance	Vysoká	Rychlá reakce na potřeby partnerů, odpovídá zaměření ZRS ČR
Efektivita (hospodárnost)	Spíše vysoká	Vysoká nákladová účelnost, flexibilita, ale řada procesních nedostatků
Efektivnost (účelnost)		
Dopady		
Udržitelnost		
Vnější prezentace		
Průřezové principy		

Program měl přínos zejména pro ZRS ČR

1. Podpora udržitelných institucí, vymahatelného legislativního rámce a dobré veřejné správy v partnerských zemích

– dlouhodobé, neprokázáno

2.1. Využití „transformačních zkušeností“

– definice nejasná, využití zkušeností patrné zejména v ZRS ČR i po ukončení vyslání

2.2. Větší angažmá expertů u zahraničních donorů

– neprokázalo se

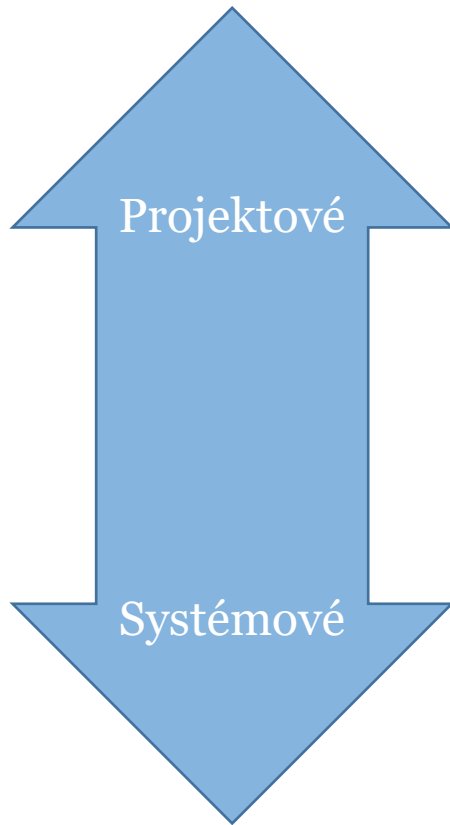
3. Vytváření či posílení partnerství mezi českými a zahraničními aktéry ZRS ČR z různých sektorů

– částečně, další faktory vlivu

Závěr: spíše nízká efektivnost

Hodnocená oblast	Hodnocení	Argumenty
Relevance	Vysoká	Rychlá reakce na potřeby partnerů, odpovídá zaměření ZRS ČR
Efektivita (hospodárnost)	Spíše vysoká	Vysoká nákladová účelnost, flexibilita, ale řada procesních nedostatků
Efektivnost (účelnost)	Spíše nízká	Výsledky zatím částečně na úrovni ZRS ČR, nízká dokumentace a informovanost
Dopady		
Udržitelnost		
Vnější prezentace		
Průřezové principy		

Rozvojové dopady v min. 50% projektů, projektové i systémové

- zavedená opatření v terénu
- předávání znalostí a zkušeností proškolených pracovníků
- využití v rámci mezinárodní spolupráce
- návazné projekty
- posílení existující / pokračování nové organizace
- změny legislativy / koncepce / politiky

Pozitivní dopady: **Kontrolní systém vín v Moldavsku**

- Spolupráce 2018 - 2019
- 87 expertních dnů vč. 42 v terénu
- Rozpočet 750 tis. Kč
- Komplementární k projektu ZRS ČR a USAID „registr vín“, EIB, TAIEX
- Dopady již v průběhu projektu: neohlášené kontroly, spolupráce prodejců a výrobců, lab. testy...
- Nutné legislativní změny

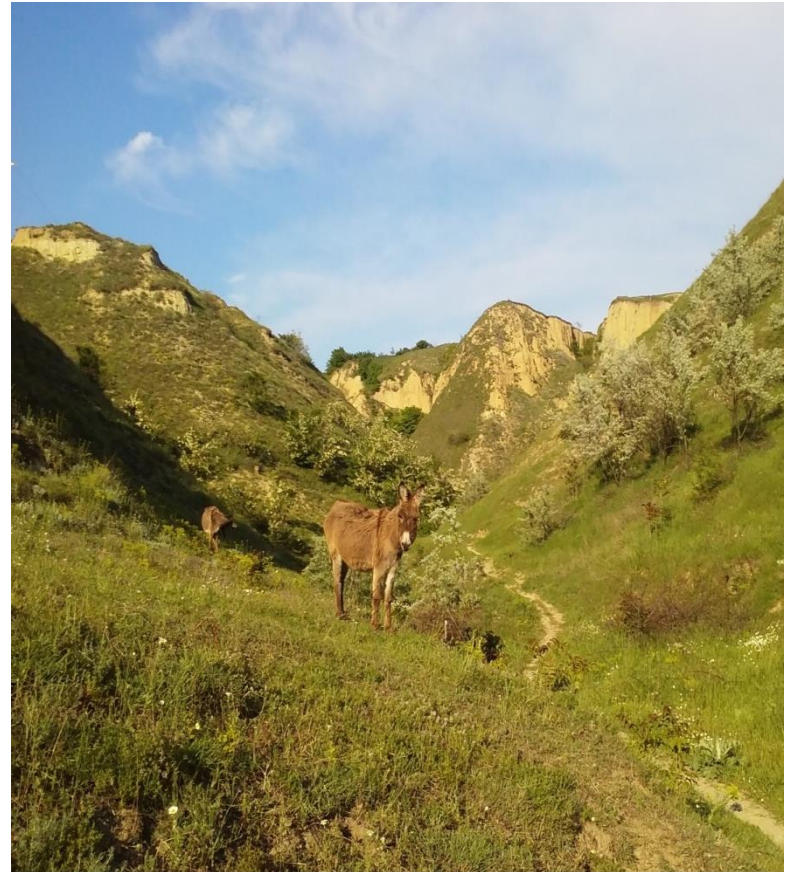
Pozitivní dopady: Potírání drogové kriminality v Moldavsku

- Spolupráce 2017 - 2018
- 84 expertních dnů vč. 24 v terénu
- Rozpočet 1 mil. Kč, výdaje 800 tis. Kč
- Komplementární k TAIEX (2016)
- Dopady již v průběhu projektu: společná vyšetřování, nové zdroje, software, sledování kryptoměn
- Zahájení legislativních změn

Ztracená příležitost: Chráněná území v Moldavsku

- 2letý projekt zúžen na 8 měsíců v roce 2016, žádost nebyla oficiálně změněna
- 72 expertních dnů, vč. 24 v terénu
- Rozpočet 300 tis. Kč, výdaje 272 tis. Kč
- Komplementární k UNDP/GEF, EU...
- Výstupy nevyužity, potřeby přetrvávají
- Reorganizace na ministerstvu

Závěr: spíše vysoké dopady

Hodnocená oblast	Hodnocení	Argumenty
Relevance	Vysoká	Rychlá reakce na potřeby partnerů, odpovídá zaměření ZRS ČR
Efektivita (hospodárnost)	Spíše vysoká	Vysoká nákladová účelnost, flexibilita, ale řada procesních nedostatků
Efektivnost (účelnost)	Spíše nízká	Výsledky zatím částečně na úrovni ZRS ČR, nízká dokumentace a informovanost
Dopady	Spíše vysoké	Posílená partnerství (62%) a pozitivní dopady (50%) i na systémové úrovni
Udržitelnost		
Vnější prezentace		
Průřezové principy		

Udržitelnost

- 40 % projektů (ukončených do 2017) je pravděpodobně udržitelných
- Faktory:
 - Celková délka spolupráce
 - Požadavek partnera na vyslání konkrétního experta
 - Předchozí zkušenost s expertem ze strany zvoucí organizace
 - Předchozí spolupráce (v rámci ZRS ČR) a návaznost
 - Vlastnictví ze strany zahraničních partnerů a expertů
 - Adekvátní cíle projektů
 - Zapojení různých aktérů
 - Dostatečné kapacity partnerů
 - Kontextuální, zejména politické faktory

Závěr: spíše vysoká udržitelnost

Hodnocená oblast	Hodnocení	Argumenty
Relevance	Vysoká	Rychlá reakce na potřeby partnerů, odpovídá zaměření ZRS ČR
Efektivita (hospodárnost)	Spíše vysoká	Vysoká nákladová účelnost, flexibilita, ale řada procesních nedostatků
Efektivnost (účelnost)	Spíše nízká	Výsledky zatím částečně na úrovni ZRS ČR, nízká dokumentace a informovanost
Dopady	Spíše vysoké	Posílená partnerství (62%) a pozitivní dopady (50%) i na systémové úrovni
Udržitelnost	Spíše vysoká	Neupřednostňována a nesledována, asi 40% projektů se jeví udržitelně
Vnější prezentace		
Průřezové principy		

Závěr: spíše nízká vizibilita

Hodnocená oblast	Hodnocení	Argumenty
Relevance	Vysoká	Rychlá reakce na potřeby partnerů, odpovídá zaměření ZRS ČR
Efektivita (hospodárnost)	Spíše vysoká	Vysoká nákladová účelnost, flexibilita, ale řada procesních nedostatků
Efektivnost (účelnost)	Spíše nízká	Výsledky zatím částečně na úrovni ZRS ČR, nízká dokumentace a informovanost
Dopady	Spíše vysoké	Posílená partnerství (62%) a pozitivní dopady (50%)
Udržitelnost	Spíše vysoká	Neupřednostňována a nesledována, asi 40% projektů se jeví udržitelně
Vnější prezentace (vizibilita)	Spíše nízká	Angažmá konkrétních ZÚ a expertů, bez systematické propagace
Průřezové principy		

Závěr: nízké zohlednění průřezových principů

Hodnocená oblast	Hodnocení	Argumenty
Relevance	Vysoká	Rychlá reakce na potřeby partnerů, odpovídá zaměření ZRS ČR
Efektivita (hospodárnost)	Spíše vysoká	Vysoká nákladová účelnost, flexibilita, ale řada procesních nedostatků
Efektivnost (účelnost)	Spíše nízká	Výsledky zatím částečně na úrovni ZRS ČR, nízká dokumentace a informovanost
Dopady	Spíše vysoké	Posílená partnerství (62%) a pozitivní dopady (50%)
Udržitelnost	Spíše vysoká	Neupřednostňována a nesledována, asi 40% projektů se jeví jako udržitelné
Vnější prezentace	Spíše nízká	Angažmá konkrétních ZÚ a expertů, bez systematické propagace
Průřezové principy	Nízké	Nevyžadovány, částečně se promítly

Programová doporučení

Znění doporučení	Stupeň závažnosti	Hlavní adresát
1. Provést změny metodiky ideálně s účinností od roku 2020.	1	MZV ČR
2. Jasně nastavit interní procesy v rámci MZV ČR, ČRA i „focal points“.	1	MZV ČR
3. Více zapojovat zahraniční partnery do všech fází projektového cyklu.	1	MZV ČR
4. Prodiskutovat aktuální překážky ve vyslání zaměstnanců veřejných institucí a možnosti jejich uvolňování na Radě ZRS, dle doporučení Rady učinit případné legislativní a praktické kroky pro nastavení vhodných podmínek.	1	MZV ČR
5. Využívat synergií s obdobnými programy (Twinning, TAIEX, SOCIEUX+ a Český svěřenecký fond UNDP, TRANS v rámci LPTP).	2	MZV ČR

Systemová a procesní doporučení

Znění doporučení	Stupeň závažnosti	Hlavní adresát
6. Ročně vyhodnocovat tento program (a také další programy/nástroje ZRS ČR), a klíčové výsledky, příklady výměny zkušeností sdílet s klíčovými aktéry.	1	MZV ČR
7. Nastavit monitoring a evaluaci již v úvodní fázi revize programů ZRS ČR, průběžně sbírat, vyhodnocovat a využívat příslušná data.	1	MZV ČR a ČRA (dle programu)

Shrnutí evaluace

- Program je **unikátní svou flexibilitou a rychlostí odezvy** – tento aspekt doporučujeme zachovat
- Program má **prokazatelný přínos pro ZRS ČR, částečně i pro zahraniční partnery**
- Je nutná revize jak nastavení programové logiky, tak procesů, překážek ve vysílání zaměstnanců veřejných institucí a koordinace s obdobnými nástroji

Diskuze